

МЕДІАЦІЯ У ВИРІШЕННІ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ

Звягіна Ірина Никифорівна

старший викладач

кафедри теорії права та держави

факультету соціології та права НТУУ «КПІ»

Звягіна Катерина Сергіївна

студентка 4 курсу юридичного факультету

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

Медіація (відновне правосуддя) як альтернативний спосіб вирішення спорів широко застосовується в усьому світі, насамперед у США, Фінляндії, Німеччині, Польщі, Австралії та інших країнах. Хоча на даний час Україна знаходиться лише на етапі формування вітчизняної моделі відновного правосуддя, вже з впевненістю можна констатувати, що необхідність запровадження інституту примирення (медіації) у вітчизняній системі права підтримується широким колом фахівців. Така підтримка ґрунтується, насамперед, на позитивних результатах практики застосування інституту примирення у багатьох країнах світу, які свідчать про його ефективність.

Про доцільність запровадження процедури медіації (примирення) у господарському судочинстві свідчать Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи «Про медіацію в цивільних справах» та «Про сімейну медіацію», а також «Зелена книга» про альтернативне врегулювання спорів у цивільному та комерційному праві Комісії Європейських Співтовариств, Типовий закон ЮНСІТРАЛ «Про міжнародну комерційну примирювальну процедуру з настановами щодо її впровадження й застосування» (2002) тощо.

Законодавство України на сьогодні містить норми щодо альтернативного вирішення спорів. Так, розділ II Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК) «Досудове врегулювання господарських спорів» передбачає, що сторони застосовують заходи досудового врегулювання господарського спору за домовленістю між собою. Порядок досудового врегулювання спорів визначається ГПК України, якщо інший порядок не встановлено діючим законодавством, яке регулює конкретний вид

господарських відносин [1, с.9]. Правила досудового вирішення спорів визначаються у Господарському кодексі України, зокрема у статті 222, яка має назву «Досудовий порядок реалізації господарського-правової відповідальності». У цій статті встановлено, що учасники господарських відносин, що порушили майнові права або законні інтереси інших суб'єктів, зобов'язані поновити їх, не чекаючи пред'явлення їм претензії чи звернення до суду. У разі необхідності відшкодування збитків або застосування інших санкцій, суб'єкт господарювання чи інша юридична особа – учасник господарських відносин, чії права або законні інтереси порушено, з метою безпосереднього врегулювання спору з порушником цих прав або інтересів має право звернутися до нього з письмовою претензією, якщо інше не встановлено законом [2, с.113]. Варто зазначити, що порядок досудового вирішення спорів, передбачених ГПК України, формально поширюється лише на певну категорію спорів, які визначені у статті 12 ГПК України.

Необхідно зазначити, що значна кількість спорів перед тим, як передавати їх до суду чи до арбітражу, могли б бути вирішені сторонами самостійно. Основними проблемами на шляху запровадження медіації в Україні є те, що сторони спору досить часто недостатньо обізнані у можливості його врегулювання без звернення до суду, громадяни не впевнені в дієвості, ефективності такої процедури, не довіряють жодним формам посередництва. Наступна проблема стосується механізму виконання рішень, що прийматимуться сторонами спільно під час застосування медіації. Оскільки сама процедура є добровільною, то відповідно і прийняті в ході неї рішення теж повинні бути виконані добровільно. Деякі науковці пропонують вдаватися до виконавчого провадження на основі укладеної в результаті примирення угоди у випадках, коли одна зі сторін ухилятиметься від її виконання добровільно.

Медіація в порівнянні із судовим розглядом має такі переваги:

- ✓ у процесі медіації сторони відіграють активну роль;
- ✓ конфіденційність процесу;
- ✓ обмеження часових рамок;
- ✓ економія коштів;

- ✓ передбачається із введенням медіації зменшення рівня корупції;
- ✓ сторони самі приймають рішення;
- ✓ після проведення процесу медіації, якщо сторони так і не дійшли

згоди, питання надалі може бути вирішено в судовому порядку.

Медіація може забезпечити економічно ефективно та швидко позасудове вирішення спорів у цивільних і господарських справах на основі процесів, що враховують потреби сторін. Існує більша імовірність того, що домовленості, досягнуті в результаті медіації, будуть добровільно дотримуватися, а між сторонами збережуться дружні і стабільні стосунки [3, с.62].

Підсумовуючи вищевикладене слід зазначити, що медіації є дуже ефективним альтернативним методом вирішення господарських спорів. Запровадження медіації в Україні сприятиме розвитку громадянського суспільства і формування культури цивілізованого вирішення спорів.

Список використаних джерел

1. Господарський процесуальний кодекс України. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2011. – 84 с.
2. Господарський кодекс України. – К.: Школа, 2011. – 192 с.
3. Директива 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21 травня 2008 р. «Про деякі аспекти медіації у цивільних та господарських правовідносинах»//Відновне правосуддя в Україні: Щоквартальний бюлетень. – 2005. - №1-2. – с.62-66